CAMPANYA MÓN LOCAL REFUGI: MISSIÓ DE SEGUIMENT I IDENTIFICACIÓ A GRÈCIA I ELS BALCANS: Juny 2019

INTRODUCCIÓ

Aquesta missió s'ha inserit dins la Campanya de Suport a l'acollida de població refugiada i migrant en trànsit a Europa víctima dels conflictes armats a l'àrea mediterrània (projecte 2833) i està vinculada al desplegament de projectes vinculats a la línia d'Acció Humanitària: Suport a les persones refugiades en rutes de fugida. El nostre mandat: pal·liar el patiment de les persones que fugen i treballar en les causes de la seva fugida.

Entre l'11 i el 18 de juny de 2019, una delegació mixta integrada Teresa Niubó, presidenta de La Garriga SC (http://lagarriga.org/), i Victòria Planas, responsable de la Campanya Món Local Refugi del Fons Català varen visitar Grècia i Macedònia. El mes de febrer va visitar Lesbos Joan Mas, reporter independent i membre de La Garriga SC. El seu informe també està inclòs en aquest document.

El viatge es va dividir en dos moments. Un primer moment a Macedònia, a l'inici del corredor dels Balcans, per visitar el soci local Legis (www.legis.mk) i un segon moment a Grècia, a la Illa de Lesbos, amb el soci local Legal Centre Lesvos (https://legalcentrelesvos.org/)

Objectius

A) Conèixer, de primera mà, el context on s'estan duent a terme els projectes aprovats en el marc de la Campanya d'Emergència i la tasca de les entitats i els socis locals amb qui estem col·laborant, a Macedònia i Lesbos, per poder:

- Clarificar les respostes d'emergència que s'estan implementant a la ruta de fugida
- Millorar la comprensió del context sobre terreny *in situ*
- Millorar i afegir qualitat al procés d'avaluació prèvia de les futures propostes
- Millorar el procés de comunicació i retorn d'informació als ajuntaments i ens locals supramunicipals i a la ciutadania

B) Trobada amb el soci local Legis per Identificar accions noves o de continuïtat, en resposta a la situació d'emergència que viuen les persones refugiades-migrants en trànsit a Macedònia Nord

C) Trobada amb el soci local Legal Centre Lesvos per fer el seguiment del projecte 3082. Assessorament, suport legal i acompanyament per la mobilització política cap a persones refugiades en situació irregular encallades a l´Illa de Lesbos:

- Visita sobre terreny per conèixer i compartir espais amb la població refugiada que està rebent serveis jurídics a través del projecte
- Revisar els mecanismes i eines de justificació i de preparació d'informes financers i narratius
- Verificar i analitzar a terreny la pertinència de les propostes de continuïtat

ANTECEDENTS - *Update* del context d'intervenció a les illes de l'Egeu (Lesbos) i a Macedònia Nord

És important destacar que des del 20 de març de 2016, les rutes de trànsit estan tancades i s'han convertit en fugida i/o en espais de confinament. A maig de 2019 hi ha més de 70.000 persones a Grècia i el corredor dels Balcans, en una situació de vulnerabilitat legal extrema i en condicions de subsistència mínimes o inexistents.

Grècia: Lesbos

Segons dades d'ACNUR[1], a Grècia, el flux de persones refugiades el maig ha crescut en comparació al mes d'abril. A Grècia hi ha 79.500 persones refugiades i migrants que han iniciat o volen iniciar el procés de sol·licitud d'asil, de les quals 15.800 estan a les illes i 63.700 al continent.

ACNUR[2] informa que entre gener i maig de 2019 han arribat a Grècia 17.565 persones, de les quals 9.740 han entrat per terra travessant la frontera amb Turquia a Evros i 12.258 han arribat per mar a les illes de l'Egeu. En els centres de recepció de les illes hi ha registrats 2.700 infants en edat escolar, que han perdut de un a quatre anys de escola a causa de la guerra als seus països.

Del total d'arribades per mar a les illes de l'Egeu, 4.652 persones han arribat a Lesbos, 2.579 a Samos, 1.969 a Kos, 1.475 a Chios, 1.218 a Leros, 268 a Symi i 56 persones a Rodes.

[1] UNHCR (2019) Fact Sheet- Greece / 1-31 may 2019
[2] https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179

A Lesbos, allò que genera més preocupació a hores d'ara per la gent que treballa sobre el terreny és que, malgrat les horribles condicions de vida en les quals es troben les persones refugiades, **la situació ha estat normalitzada per l'opinió pública**, i res d'allò que succeeix a les desenes de milers de persones sol·licitants d'asil que viuen a l'illa ja no és notícia ni genera impacte.

Segons organitzacions humanitàries i periodistes, el lloc a on la situació és més precària és Samos, a on s'acumulen més persones en condicions pròpiament miserables. A Quios, només a dues hores en vaixell de Lesbos, la quantitat de persones atrapades també és molta, sense que res hagi variat tampoc en gran mesura.

Macedònia del Nord

Segons dades d'ACNUR[3], el nombre total previst d'arribades irregulars a Macedònia del Nord durant el mes de març de 2019 és de 10.249 persones (aprox 85 arribades / dia.

Segons Mol, el nombre de sol·licituds d'asil presentades el 2019 és de 82. Ningú no ha obtingut protecció internacional en el mateix període (gener-abril).

Segons Myla[4], al 30 d'abril de 2019, 563 persones identificades es mantenen en risc d'apàtrides, de les quals 282 amb nacionalitat indeterminada i 281 persones amb ciutadania no regulada.

El 2018, els refugiats i els migrants van continuar transitant per la República de Macedònia utilitzant rutes irregulars i de contraban. Com a resposta, la detenció de persones que fugen continua sent un fenomen creixent, provocant un augment de les preocupacions entorn de les possibles violacions dels drets humans per a les persones detingudes.

Per primera vegada des de l'aprovació de la Llei d'asil el 2003, la nova Llei de protecció internacional i temporal va introduir disposicions que induïen la limitació de la llibertat de circulació als sol·licitants d'asil. El 68% dels sol·licitants d'asil el 2018 van ser detinguts abans de demanar asil.

El Parlament de la República de Macedònia del Nord va adoptar, l'abril del 2018, una nova Llei de protecció internacional i temporal que substitueix la Llei de protecció temporal i d'asil. Per tal d'adaptar-se a la Directiva de la UE, a la nova Llei hi ha poques disposicions que introdueixen per primera vegada la limitació de la llibertat de circulació dels sol·licitants d'asil en el sistema legal macedoni. Aquestes disposicions permeten limitar la llibertat de circulació durant un màxim de tres mesos amb possibilitat d'extensió de tres mesos més amb una decisió del Ministeri de l'Interior. Tal com es prescriu, les disposicions violen la Constitució del país i les obligacions internacionals que el país va acceptar i va ratificar en aquest sentit. A més, la seva aplicació, sense proporcionar les garanties adequades, que consideri específicament i

[3] https://www.unhcr.org/see/wp-content/uploads/sites/57/2019/05/UNHCR-Skopje-Representation-Factsheet-April-2019.pdf
[4] http://myla.org.mk/wp-content/uploads/2018/10/2018-MYLA-MID-YEAR-REPORT-ON-IMMIGRATION-DETENTION.pdf

prevegi alternatives a la detenció, tot i que utilitza la limitació de la llibertat de moviments com a últim recurs, pot suposar una detenció.

L'entitat Myla assenyala que donar l'autoritat al Ministeri de l'Interior, com a organisme administratiu estatal, per decidir la restricció de la llibertat de circulació dels sol·licitants d'asil, en comptes d'aplicar aquestes decisions, viola l'article 12 de la Constitució, que és: "La llibertat de cap individu es pot restringir, excepte per una decisió judicial i en els casos i en un procediment determinat per una llei "i les normes establertes amb la Convenció Europea dels Drets Humans. Tenint en compte les instal·lacions i la manera en què, segons la llei, es farà el procediment d'asil, es pot classificar com una privació de llibertat.

INFORME D'ACCIONS REALITZADES

Durant la missió s'han realitzat activitats de seguiment i d'identificació a dos països implicats dins de les zones de trànsit de la població refugiada, concretades a través de:

- Seguiment de contacte amb la població subjecte de drets (demandants d'asil, refugiats,...)
- Observació directa: visites de camp guiades per membres d'equips d'entitats que estan treballant sobre terreny en projectes aprovats o en fase d'identificació pel Fons Català. recorreguts per centres d'internament i camps informals a Lesbos i Macedònia Nord
- Reunions de treball amb entitats que estan intervenint a Macedònia Nord i Lesbos
- Identificació de possibles entitats presents al territori

La missió conjunta ha permès:

- Clarificar les respostes d'emergència que s'estan implementant a Macedònia del Nord i a Grècia- Lesbos
- Millorar la comprensió del context sobre terreny *in situ*
- Millorar i afegir qualitat al procés d'avaluació prèvia de les futures propostes
- Millorar el procés de comunicació i retorn d'informació als ajuntaments i ens locals supramunicipals i a la ciutadania
- Restablir el contacte amb l'entitat Legis perquè presenti una proposta de resposta d'emergència a Macedònia del Nord a través de La Garriga SC i el Fons Català

Macedònia del Nord

La visita a Macedònia del Nord va durar del 12 al 14 de juny. El dia 12 vàrem arribar a Tessalònica en tren des d'Atenes. De Tessalònica a la frontera amb Macedònia Nord vàrem haver de contractar un taxi ja que els serveis de bus eren d'un cop al dia i no hi havia tren. El taxi ens va deixar a la frontera grega i vàrem travessar a Macedònia del Nord a peu, on es esperava l'equip de Legis.

Visita al Camp de trànsit de Vinojug (12/06/19)

Arribem a Gevgelija i ens traslladem al Camp de Vinojug. Legis havia tramitat els permisos necessaris davant la policia de Macedònia del Nord i vàrem poder visitar el Camp de Trànsit temporal de Vinojug localitzat al municipi de Gevgelija.

El permís ens permet entrar al camp i poder fer la verificació de necessitats i respostes humanitàries, així com apropar-nos a la realitat de la mà d'una organització local implicada en la gestió de la mal anomenada *crisi dels refugiats* des de finals de 2013.

En el moment de la visita al Camp hi havia albergades 40 persones. Entre elles, dues famílies amb menors amb discapacitats. La majoria de les persones eren sol·licitants d'asil provinents d'Afganistan i Pakistan, i eren famílies amb criatures, que, per la seva vulnerabilitat i dificultat per afrontar les penalitats de la ruta de fugida sense unes garanties de seguretat i de salvaguarda de la integritat física, han quedat endarrerides i atrapades. El temps establert per estar al Camp és de tres mesos, però s'hi poden estar més temps.

Vàrem conversar amb una família afgana amb una criatura amb paràlisi cerebral. Estaven esperant ser transferits al Centre d'Asil d'Skopje per iniciar el tràmits de sol·licitud d'asil a Macedònia Nord. Vàrem parlar també amb un home de mitjana edat provinent de Pakistan i que també volia sol·licitar asil a Macedònia del Nord i després continuar camí. S'inicien els tràmits d'asil a Macedònia com una estratègia de pas transitòria al país.

Les condicions del Camp són difícils, tot i que observem que els contenidors tenen calefacció i aire condicionat. L'alimentació és molt deficient. Solament se'ls distribueix llegums en llauna. No hi ha serveis educatius per als infants en edat escolar. Tot plegat dificulta el trànsit, que no saps mai quan durarà l'espera al Camp temporal.

Tot i que el Camp és transitori i mai se superen les 100 persones albergades, Legis ens mostra un enviament de llits per part de les Nacions Unides que omplen tot un magatzem. Per contra, quan anem a la zona de la cuina, ens trobem llaunes de mongetes i les neveres i els armaris totalment buits. És una contradicció significativa pel que fa la identificació de necessitats dins del Camp

Legis és la única entitat local present al Camp i té presència els 7 dies la setmana. Du a terme accions d'acompanyament, entre les quals la distribució d'aliments, aigua, material sanitari, roba, sabates i flassades; dinamitza accions de lleure, proporciona informació sobre el procés d'asil. Pel que fa al lleure, Legis dinamitza activitats socials i artístiques amb dones i infants, entre les quals pintura, manualitats i aprenentatge d'idiomes com el macedoni i l'anglès. La seva presència continuada permet fer accions d'observació de drets humans, sobretot perquè el Camp està controlat per la policia de Macedònia Nord i s'han reportat vulneracions de drets que calen ser informades.

Durant la nostra visita ens vàrem trobar amb un grup d'unes 10 persones que estaven retingudes al Camp. Havien entrat a Macedònia Nord de manera irregular per la Frontera d'Eidomeni. Legis ens informa que entre 100 i 200 persones creuen cada dia la frontera terrestre entre Grècia i Macedònia del Nord. Quan son aturats per la policia de Macedònia, els porten al Camp de Vinojug i els hi registren les empentes digitals, no per passar-les a Frontex ni l'OIM, sinó per un tema de seguretat intern de Macedònia del Nord. Aquestes persones estaran al Camp entre 1 o 2 hores, temps en el qual Legis els pot atendre. Si les persones que han estat retingudes són vulnerables en algun sentit, se'ls permet quedar dins el Camp. La resta de persones seran deportades a Grècia. Legis ens informa que la policia de Macedònia no els lliura a la policia grega. Vigilen les càmeres ubicades a la frontera i, si no hi ha policies grecs, els deixen passar a Grècia.

Amb l'equip de Legis, ens traslladem per terra a Skopje, la capital de Macedònia Nord.

Seu de Legis a Skopje (13/06/19)

Ens reunim amb Jasmin Redjepi, secretari general de Legis que ens explica les seves prioritats i estratègies, i les accions que està duent a terme Legis a la Frontera i al centre d'asil a Skopje.

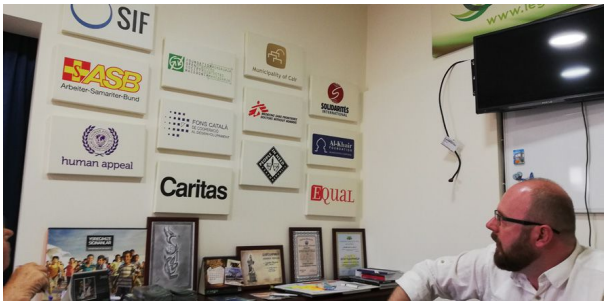

Legis està preparant una xarxa d'organitzacions amb mandat legal-jurídic d'Itàlia, Croàcia i Sèrbia. Es coneixen des de fa 5 anys i comparteixen informació sobre deportacions. Treballen molt especialment amb casos de persones deportades que ja havien iniciat la demanda d'asil. La deportació quan has iniciat el tràmit d'asil és il·legal. Les 5 organitzacions comparteixen informació a aquest nivell i actuen jurídicament defensant les persones demandant d'asil que han patit una deportació il·legal. En aquests casos Legis emet un informe, atura la deportació a Tabanovtse i envia la informació a Sèrbia. Han aconseguit que alguns demandants d'asil puguin tornar a Sèrbia.

Jasmin ens explica que el govern de Macedònia Nord cerca delators i informadors entre les persones refugiades. Aquest rol el fa la Policia Secreta amb qui no es pot interlocutor. Les morts accidentals de persones refugiades són cada cop més usuals, sobretot per enfrontament entre les màfies. A Macedònia hi ha hagut 40 morts violentes reportades. Quan Legis rep la informació de les morts, avisa a les autoritats i fa una aportació per poder fer l'enterrament del cos, ajudar a cercar els familiars i amics i com que fan fotos i graven l'enterrament, envien les imatges als familiars i amics als països d'origen o el país de destí.

Legis proporciona informació legal sobre el procés de petició d'asil a Macedònia Nord. Acompanyen tot el cicle de vida de les persones que fugen, des del naixement a la mort durant la fugida.

Pel que fa al treball a les fronteres, Legis està present a:

- Gevgelija a la frontera sud amb Grècia; a Tabanovtse i a Lojane a la frontera nord amb Sèrbia.

- A Tabanovtse, un llogarret rural de Macedònia que amb prou feines té 100 habitants, a uns 500 metres de la frontera amb Sèrbia. El camp que hi ha habilitat, al costat de la via del tren i just a tocar de la frontera, està allunyat del nucli urbà. Legis ha creat un *Internet Corner* on les persones refugiades tenen accés a ordinadors i xarxa wifi per poder-se comunicar amb els seus, que estan als països d'origen, en trànsit o a destí. En aquest Camp hi ha persones que no han aconseguit entrar a Sèrbia i que han estat deportats. Des del Camp intentaran entrar de nou.

- Lojane és un poble, ubicat al terme municipal de Kumànovo a poc més de tres quilòmetres de la frontera amb Sèrbia i del centre de trànsit temporal de Tabanovtse. Es tracta, per tant, d'un punt calent en la ruta de les persones refugiades cap al nord d'Europa. Es tracta d'un poble musulmà i de majoria albanesa d'uns 4.000 habitants, al peu de les muntanyes que fan frontera amb Sèrbia. Per aquest motiu, es tracta d'un punt de trobada de traficants de persones i de refugiats que volen seguir la ruta cap al nord. L'any 2010 Legis va acompanyar 3.500 persones en trànsit per la muntanya.

En tots tres punts Legis du a terme accions d'observació de drets humans i d'acompanyament, entre les quals la distribució d'aliments, aigua, material sanitari, roba, sabates i flassades; dinamitza accions de lleure, proporciona informació sobre el procés d'asil.

Legis també està present al Centre d'Asil de Skopje, que visitem per la tarda.

Comuniquem a Legis la voluntat de donar suport a un nou projecte d'atenció a població refugiada a Macedònia del Nord. Ens trasllada que tenen identificades dues prioritats:

1- Assegurar la presència als Camps de Trànsit: Una persona a Gevgelija i una persona a Tabanovtse per proporcionar ajuda humanitària, com una excusa que permet fer observació de drets humans dins dels Camps.

2- Assegurar la presència d'una persona al Centre d'Asil d'Skopje que acompanyi les persones sol·licitants d'asil i que pugui desplegar algun projecte de formació de capacitats i promoció econòmica

Acordem amb Legis que ens enviaran les dues propostes per escrit amb pla d'accions, cronograma i pressupost detallat. La Garriga SC i el FCCD valorarem les propostes i s'aprovarà la proposta més adequada als principis defensats per La Garriga SC. Juntament amb el Fons Català es prepararà una campanya de divulgació dels projectes a la ruta oriental per tal d'articular un treball conjunt entre diferents entitats i ajuntaments del Vallès.

Centre d'Asil de Skopje- Asylum Center of Skopje (13/06/19)

Visitem el Centre d'Asil de Skopje amb l'equip de Legis. Ens reunim amb Vladimir, el director que ens explica el funcionament del Centre. El Centre està sent rehabilitat amb fonts de l'Agència Europea per a la Reconstrucció (EAR) que és una agència de la Unió Europea (UE) que té l'objectiu de gestionar els programes d'assistència de la UE en la zona dels Balcans.

Al Centre hi treballen 15 persones assalariades i ha presència de diverses ONG com Free Legal Suport, Strada i Legis que no compta amb presència permanent al Centre. Les ONG desenvolupen activitats de lleure, aprenentatge

d'idiomes, suport legal gratuït, temes d'ocupabilitat, llar d'infants i internet corners.

El Govern de Macedònia garanteix els serveis de llum, gas i aigua; i l'alimentació i el servei mèdic tres cops per setmana. El govern no pot cobrir els medicaments ni la distribució de roba i calçat. Les persones sol·licitants d'asil que arriben al Centre ho fan sense equipatge, arriben sense res i cal que se'ls distribueixi roba i calçat adequat al moment en què arriben. El Director ha fomentat l'establiment d'horts comunitaris per la producció de verdures per l'autoconsum, on s'hi impliquin directament les persones albergades en el Centre.

En el moment de la visita hi ha albergades 150 persones demandants d'asil i s'estan fent obres de millora i ampliació dels allotjaments i de l'assentament. Les obres es fan sota els estàndards de la UE i de les Normes Esfera pel que fa a allotjaments i assentaments.

El Centre d'asil és obert i les persones tenen dret a la lliure circulació. Els primers nou mesos poden treballar dins el Centre. A partir dels 9 mesos poden anar a cercar feina fora del Centre.

Grècia

La visita a Grècia es va desenvolupar del 15 al 17 de juny de 2019, durant la qual es varen visitar diferents centres i punts d'atenció de població refugiada a l'Illa de Lesbos.

Trobada amb l'equip del Legal Centre Lesvos (15, 16 i17/06/19)

Update

Un any després de la darrera visita, la situació sobre el terreny a Lesbos no ha canviat en gran mesura. El projecte amb la contrapart local, Lesbos Legal Centre, segueix rodant.

L'entitat no ha baixat el ritme, i treballa dur cada dia en l'assessorament i defensa legal que duia a terme. El despatx rep a tres voluntaris nous cada tres mesos, i segueix comptant amb la feina de diversos traductors que són pròpiament refugiats.

Actualment, senyalen que aproximadament el 90% de persones que arriben a l'illa són d'Afganistan, de manera que la principal necessitat a cobrir és tenir prou traductor en llengua farsi/persa. La població refugiada àrab parlant ha disminuït en gran mesura: gairebé no hi ha refugiats sirians ni iraquians, que fa un any eren majoria, així que la necessitat de tenir traductors en àrabs ha disminuït en gran mesura.

A aquestes altures, les condicions estructurals i materials per l'acollida de refugiats a l'illa són les mateixes. S'aprecia ràpidament que no hi ha una millora en les mesures d'acollida de persones sol·licitants d'asil que entren a través de Turquia.

A l'estada a Lesbos, hem realitzat reunions amb la majoria de persones implicades en el dia a dia de Lesbos Legal Centre (voluntaris i encarregats), i aquesta és la situació que relaten la coordinadora, Lorraine Leete, i Vasilis Psomos, l'advocat grec que és autòcton de l'illa i treballa en els processos judicials des de Mitilene:

Lorraine destaca que el 90% de la gent que va arribar a Lesbos el desembre era afganesa, i que es tracta d'una tendència recent que va en augment. "La inseguretat al país pel conflicte armat amb els talibans ha fet que molta gent decidís marxar", i la majoria fan el viatge directament cap a Europa, travessant ràpid per Iran i Turquia. També hi ha molta gent de comunitats africanes que segueixen sobre terreny, sense capacitat per ser traslladades al continent, perquè moltes veuen com les seves sol·licituds d'asil són rebutjades.

"Durant els darrers mesos, unes 1.000 persones han estat traslladades cap al continent abans que arribés l'hivern", senyala Lorraine Leete, que afegeix, això implica que el nombre de refugiats existents a l'illa ha dismunuit. "La presència de refugiats a l'illa ha baixat de 8.000 a 6.000 individus", però adverteix Leete, el nombre de gent atrapada molt probablement tornarà a augmentar un cop arribi el bon temps i augmentin les arribades per mar.

Segons Lorraine, una de les problemàtiques que tenen les persones recent traslladades és que per seguir amb el seu procés d'asil es veuen obligades a tornar per fer-lo a Lesbos, sense que el viatge sigui finançat per cap autoritat. "Els seus casos haurien de ser traslladats a Atenes, però la llista d'espera a les oficines de la capital està saturada, de manera que es mantenen els seus casos a les illes", senyala Psomos, que critica que el mètode no té sentit: les persones són traslladades a camps repartits per tot el territori grec, el temps que han dedicar per tornar a Lesbos pot ser molt, i tampoc tenen els diners per poder-s'ho pagar. Tanmateix, alerta, aquesta gent s'enfronta al risc de la deportació si no es presenta a l'illa durant les dates que pertoquen per seguir amb el seu procés d'asil.

A les illes, senyalen Lorraine i Vasilis, l'Acord UE-Turquia de 2016 per deportar a gent de manera massiva no s'està aplicant en la mesura que molts haurien plantejat en un principi, però els dos lletrats coincideixen que la problemàtica principal és aquesta: "La gent es queda atrapada a Lesbos en condicions horribles, es tracta d'una forma de dissuasió, per evitar que arribin més persones". La dinàmica general és que moltes persones acaben sent traslladades al continent, però mentrestant se les manté en un estat extremament precari.

ACNUR: encara te presència a les illes, però volen cedir totes les seves competències a l'Estat grec, encara que no tenen una data específica per fer-ho.

Davant les retallades de finançament que la Unió Europea a fer per a les illes, cada cop hi ha menys ONGs que hi treballen, i molts serveis bàsics no estan coberts com

pertoca. El Govern grec s'ha d'encarregar de gestionar l'accés sobre el terreny d'organitzacions humanitàries gregues, però en manquen.

Més enllà del camp de Mòria, el camp de Kara Tepe segueix obert. Gestionat per l'Ajuntament de Lesbos, hi segueixen vivint famílies i persones en situació de vulnerabilitat.

Segons Lorraine, les deportacions se segueixen succeint cada setmana, però igual que els dos anys anteriors, l'Acord UE-Turquia, que establia la deportació massiva de la gent que arribava a UE per via irregular a través de Grècia, s'està aplicant en una dimensió relativament baixa. Els perfils de persones deportades segueixen sent de nacionalitat amb poques possibilitats de rebre asil: Bangla Desh, països africans com Congo o Sudan, Algèria, Marroc, Pakistan, i una llarga llista d'altres nacionalitats que no són considerades com estats sota conflicte armat.

La quantitat de detencions contra refugiats ha disminuït en procés de deportació ha disminuït, però n'hi segueixen havent: "Els procediments de detenció només estan basats en un voluntat de càstig en aquest moment. S'arresta a certs perfils de persones que tenen un perfil concret, procedents de llocs com Congo, Sudan, Algèria o Marroc, per exemple, que són detingudes amb l'objectiu d'accelerar el seu procés de deportació". Això fa que molta gent "estigui detinguda tres mesos sense raó", encara que estiguin procedint en la seva petició d'asil, de manera que mantenir-les arrestades és una greu vulneració. Grècia i els seus cossos policials, considera Lorraine, "utilitza mètodes de dissuasió per evitar que arribi més gent a les illes".

Extrema Dreta

Un fenomen recent ocorregut a Lesbos durant l'últim any han estat els atacs de certs grups d'extrema dreta contra la gent refugiada. A la primavera passada, refugiats afganesos es manifestaven i acampaven a una plaça al centre de Mitilene quan van ser atacats per un grup d'aficionats de futbol dels pobles del voltant després d'una victòria de l'Olimpiakos d'Atenes.

"Hi ha moviments socials amb vincles amb Alba Daurada, però estan mal organitzats i tenen poques dinàmiques violentes", diu Vasilis Psomos, tot i que Lorraine expressa preocupació, i diu que és una situació que ella no havia viscut els dos primers anys que havia passat a l'illa.

Es percep cansament i una mica de greuges per part de la població local contra els refugiats, així com certa manca d'empatia que no era patent en un principi, cosa que pot derivar en certes dinàmiques racistes que a poc a poc s'estenen, alerten.

Vasilis, però, relativitza aquesta preocupació, i senyala que encara que hi hagi molts locals que no ho vulguin admetre, "la gent aquí treu un benefici econòmic de la situació dels refugiats", la qual Lorraine interpreta com una normalització de la situació.

El projecte 3082. Assessorament, suport legal i acompanyament per la mobilització política cap a persones refugiades en situació irregular encallades a l´Illa de Lesbos

Ens reunim de nou amb Lorraine i Vasilis el 16 de juny 2019, per parlar sobre el desenvolupament del projecte i els nous reptes. El centre ha definit un pla d'acció i ha definit una estructura factible davant la incertesa dels fons externs necessaris per garantir el funcionament del Centre.

La solidaritat internacional és fonamental per intentar ajudar les persones que arriben a Lesbos des de Turquia, a través de defensar els seus drets.

Un petit grup de voluntaris internacionals amb formació jurídica són a Lesbos per oferir informació i assistència jurídica als sol·licitants d'asil i als migrants, a través del suport a advocats grecs que donem assessorament legal i assumeixen la representació dels seus clients que són persones refugiades. La informació recopilada en el marc del proveïment de serveis jurídics gratuïts a la població refugiada i migrant, serveix de base per fer accions de loby com declaracions de premsa, informes de drets humans i estratègies legals.

Tot i que l'assistència jurídica és essencial, els principals actors polítics d'aquesta "crisi" són els propis refugiats. Per tant, ens esforcem no només a oferir una representació legal directa, sinó a treballar amb les diferents comunitats de refugiats, per donar suport als seus esforços organitzatius i de lluita a favor del seus drets.

El centre jurídic es troba dins del Mosaik Center a Mytiline, una iniciativa grega local que ofereix diversos serveis que són crucials per als refugiats de Lesbos.

El Centre Jurídic no es considera un proveïdor d'assistència humanitària per a la població refugiada. Creuen en la solidaritat, no en la caritat. Són un projecte legal i polític que té com a objectiu crear un canvi significatiu a través de la defensa, el litigi estratègic i la implicació amb el moviment de refugiats.

Amb els recursos econòmics rebuts es dona suport al funcionament del Legal Centre Lesvos perquè pugui defensar els drets dels refugiats i els migrants a l'illa de Lesbos mitjançant accions de suport jurídic i accions de loby i denúncia. El projecte està integrat per advocats, estudiants de dret i intèrprets basats a la Illa, que són refugiats ells mateixos.

El Legal Centre Lesvos, necessita recursos econòmics per operar com a centre jurídic gratuït al servei de la població refugiada i migrant. Les aportacions rebudes s'estan utilitzant per:

- La contractació de advocats grecs per representar als sol·licitants d'asil
- Tarifes d'interpretació (contractació d'intèrprets entre les diferents comunitats de Refugiats- àrab, farsi i francès)
- Litigis i despeses judicials
- Material d'oficina necessari per proporcionar informació legal
- La contractació d'un coordinador permanent a Lesbos

El Legal Centre Lesvos defensa els següents principis, sota els quals s'està donant suport al seu funcionament:

- Oposar-se al concepte racista de la fortalesa d'Europa i als creixents moviments feixistes que ho accepten
- Oposar-se a l'acord de Turquia amb la UE i a totes les ofertes que busquen enviar sol·licitants d'asil a tercers països fora de la UE
- Donar suport al foment de vies segures per als sol·licitants d'asil que vulguin viatjar a la UE i dins de la UE a l'Estat membre que considerin oportú
- Donar suport al moviment pro refugiats i ajudar-lo a desenvolupar un enfocament orientat als drets humans i als refugiats

En el moment de la visita, l'equip del Legal Lesvos Centre ens informa que tenen 400 casos oberts. Treballen en coordinació amb Refugee Legal Services, HIAS i amb advocades i advocats presents a la Illa.

Enguany el Centre ha aconseguit aturar 14 deportacions. És una gran resultat tenint en compte que el Legal Lesvos Centre, la majoria de casos que atén, es consideren "casos perduts".

El cas de les persones refugiades per motius ambientals és un tema que cal considerar i posar-lo a l'agenda. Els motius de la fugida, no són atribuïbles solament a la guerra. Segons un reportatge de crític[5], el 2018 hi va haver 17,7 milions de migrants, dels quals com a mínim 2 milions són atribuïbles al canvi climàtic. El Banc Mundial en pronostica per aquest motiu més de 140 milions abans de mitjan segle XXI. Ens expliquen des del Legal Lesvos Center que hi estan treballant.

El projecte que s'està acompanyant a Lesvos, és una intervenció que no és immediata, sinó que forma part d'una resposta a curt i mitjà termini, immersa en una mala anomenada "crisi dels refugiats" crònica i aguda, on calen aliances i suports continuats per poder fer front als efectes d'aquesta crisi sobre les persones desplaçades forçoses.

Acordem amb el Legal Lesvos Centre la importància de poder establir un full de ruta a curt i mitjà termini que ens permeti oferir un suport continuat perquè el Centre no aturi l'assistència legal que ofereix a la població refugiada. Necessitem cercar aliances i crear sinèrgies amb entitats i ajuntaments que siguin sensibles a les causes i els efectes de la mal anomenada "crisi dels refugiats".

Camp de Mòria (Febrer 2019 i 15/06/19)

L'aspecte extern del camp segueix sent el mateix, i el nivell de vigilància policial existent a la infraestructura tampoc no ha canviat. Al seu interior, destaquen els membres d'organitzacions humanitàries de suport i els propis refugiats, les problemàtiques pròpies de la misèria segueixen presents: malalties i epidèmies

[5] https://www.elcritic.cat/reportatges/refugiats-ambientals-la-consequencia-silenciosa-del-canvi-climatic-28213

recurrents, empobriment, precarietat, alcoholisme, baralles entre persones de diferents comunitats, famílies amb canalla en situacions inadequades, dones soles desprotegides, tot tipus de persones amb perfil de vulnerabilitat i patologies psicològiques, d'estrès post-traumàtic, que no estan sent tractades adequadament.

A l'estiu, la quantitat de gent que es va acumular a dins de Mòria va superar els límits de l'increïble: el centre d'internament té capacitat per aproximadament 3.000 persones, però se n'hi van acumular 10.000 entre el seu interior i exterior. A hores d'ara ha baixat la densitat per la manca d'arribades, però molt provablement augmentarà altra vegada els propers mesos. En el moment de la visita de juny 2019 hi havia unes 6.000 persones.

Per primavera, la situació al camp va explotar, amb enfrontaments entre la comunitat àrab i kurda. Molts kurds van haver de fugir, i tant l'Estat com les autoritats locals, davant el desbordament, van demanar a Pikpa que acollís a la gent. L'autogestió es va tornar a fer càrrec d'allò que l'Estat hauria hagut de cobrir.

Com l'any anterior, les tendes proliferen al camp d'oliveres del costat de Mòria, i a mesura que avança el temps cada cop n'hi ha mes. Lorraine Leete calcula que actualment hi podrien viure cap a 1.500-2.000 persones, les quals tenen unes ajudes molt reduïdes i la situació de misèria és patent a la vista de qualsevol. A la seva part baixa, les tendes són proporcionades per organitzacions humanitàries, n'hi ha desenes i cadascuna d'aquestes té espai per gairebé deu persones. A la part alta del camp d'oliveres, les tendes són més petites, més precàries i fins i tot hi ha cabanyes fetes amb teles i estructures de fusta, plàstic i metall reaprofitades. Vist directament sobre el terreny, l'espai està esdevenint com "una petita vila autònoma", i segons Lorraine Leete, "sobre l'àrea hi ha un control mafiós", amb gent que fins i tot reserva espais al camp abans d'arribar a Lesbos, quan encara estan a Turquia.

Part de la gent que viu en aquest espai ho fa perquè vol, i ho prefereix abans que viure dins de Mòria, a on consideren que la situació és massa perillosa per les baralles i conflictes entre comunitats, com també per la repressió policial. En altres coses, hi ha gent que s'hi refugia que no té res a perdre: han perdut el permís d'estada a dins del camp després que se'ls hagi rebutjat la seva segona petició d'asil, i afronten el risc de ser deportades en qualsevol moment un cop són arrestats per les autoritats gregues.

A fora del Camp de Moria ens reunim amb el líder de la comunitat congolesa de República Democràtica del Congo i el líder de la comunitat pakistanesa, que és també l'intèrpret de farsi del Legal Lesvos Centre.

El líder congolès ens manifesta la preocupació per les vuit persones que varen morir en el naufragi de la setmana passada. Varen morir 4 adults i 2 infants de la RDC i 1 mare en cinta de Camerun. No saben com es poden recuperar els cossos per poder-los enviar a les seves famílies a la RDC i Camerun. Hi ha dos infants de 5 i de 8 anys que han perdut la seva mare. Els eu pare és al Congo i els infants han quedat

desprotegits. En el moment de la trobada, no hi havia cap resposta del govern grec. Ens explica que són les pròpies comunitats afectades les que ho han de resoldre tot. Posa en valor la tasca del Legal Lesvos Centre que els dona suport jurídic i les ajuda a prepara l'entrevista per sol·licitar asil a Grècia, a més d'assistència legal per aturar les deportacions a Turquia.

A aquesta preocupació s'hi suma el patiment quotidià i sostingut que es viu al Camp de Mòria, informal i formal. Hi ha problemes greus de saturació. Ens explica que les màfies, a canvi de diners, et guarden una plaça per aixecar un tendal informal abans de que la persona o el grup familiar arribin a la Illa. Ens explica que hi ha un nombre significatiu de menors sense un lloc segur on allotjar-los.

Un altre gran repte és la seguretat. A Mòria ningú està segur. A la nit les dones i els infants no poden anar als serveis per por a ser violades. La confrontació entre comunitats també és un fet comú. Aquest any hi ha hagut episodis d'atacs per part dels propis refugiats a tendes fora del camp on hi viuen dones i infants. Hi ha amenaces físiques i robatoris constants.

Remarca de nou que "no hi ha protecció dins els camps,. La gent viu amuntegada, no hi ha privacitat, tots vivim junts, uns damunt dels altres, els que estan malalts amb els sans, els infants amb els adults. Els infants i les dones corren molt de perill.

Comenta que el problema de l'allotjament és el més greu, ja que comporta altres problemes com la manca de seguretat i la percepció de por constant.

Un altre problema molt greu és el de l'escolarització. Han demanat a les autoritats que es pugui escolaritzar els infants en edat escolar a les escoles locals. L'ONG Hapy Family escolaritza de manera informal i els estudis no són oficials. Ells volen escolaritzar els infants a l'escola oficial grega perquè volen sol·licitar l'asil a Grècia. Si els infants estan escolaritzats a l'escola oficial, les famílies no poden ser deportades. Si vius a Mòria no et pots registrar. Si estàs allotjat a Karatepez si que ho pots fer.

El company congolès assenyala que "estem separats del món real, de la quotidianitat, hem perdut les rutines bàsiques...hi ha molts casos de violència, molta de la gent ha perdut l'esperança...Sense poder fer res, solament esperar...hi ha persones que no troben les forces per tirar endavant. Algunes han perdut el cap, deambulen pel camp i són atacats per altres refugiats que no comprenen que estan malalts, que necessiten atenció especial. Nosaltres, els líders, hem de controlar-ho a lo intern de les comunitats. Ho controlem de prop. Donem ànims"

A Mòria les diferents comunitats d'origen estan organitzades i tenen líders comunitaris. La comunitat congolesa ha fet una crida a la solidaritat interna per organitzar brigades solidàries que controlin la seguretat, que facin tasques de neteja, etc..a canvi

d'algunes millores per part dels gestors del Camp, però no han tingut cap resposta. No els donen cap solució. No hi ha intèrprets de francès ni de *Lingara* la llengua de molts congolesos. Això afecta molt a la seva comunitat.

La transferència de la Illa al continent té prioritats establertes per comunitats. La prioritat primera són la població àrab, després la població afgana i finalment la comunitat africana.

Dyau el company congolès en diu "Si coneguéssiu tots els casos dels congolesos que són aquí...Mòria està plena d'històries de la gent que hem fugit...l'entrevista sempre ens queda curta, no tenim temps d'explicar tot el que hem patit. Les dones arriben embarassades perquè l'enemic les ha violat i les seves pròpies famílies no en volen saber res i han de fugir. *Le petit peuple* som sempre les víctimes"

Pikpa Camp (Febrer 2019 i 16/06/19)

A les fores de Mitilene segueix havent-hi l'antic càmping okupat i autogestionat de Pikpa, que segueix servint també per allotjar a un centenar de persones i famílies vulnerables. Des de fa mesos, però, es troba en risc de desallotjament: https://directa.cat/pikpa-lespai-autogestionat-dacollida-de-refugiades-de-lesbos-en-risc-de-desallotjament/

Ens reunim amb una de les voluntàries i fem un recorregut pel Camp. La institució de referència és el Ministeri del Treball que gestiona el Camp a nivell formal. El camp és autogestionat i es va obrir el 2012. Ara hi ha 87 casos vulnerables de diferents comunitats d'origen.

El 85% d eles persones allotjades son vulnerables. Hi ha un equip que determina la vulnerabilitat. Tenen un acord amb Help Refugees per distribuir menjar fresc entre les persones allotjades.

Cementiri clandestí a Lesbos (17/06/19)

Amb l'equip del Legal Lesvos Centre visitem un cementiri clandestí, localitzat en un tros sense llaurar en un indret perdut de la illa.

Quan alguna persona refugiada mor a Lesbos o bé és rescatada sense vida d'algun naufragi, l'administració grega guarda el cos un mes, durant el qual intenta determinar

la identitat del difunt i, si és possible, posar-se en contacte amb la família. El més normal és que els familiars vulguin repatriar els cossos, però els 4.000 euros que costa estan completament fora de l'abast de la gran majoria. Aleshores, aquestes persones s'enterren en aquest descampat.

El cementiri és un descampat molt amagat, a uns 20 minuts en cotxe de la capital, Mytilene. L'espai no està senyalitzat i està envoltat d'un filat que té una porta amb cadenat. El camp està sense cuidar, cobert d'herbes salvatges, enmig de les quals emergeixen les petites làpides dels difunts.

La Garriga SC i el Legal Lesvos Centre, en el marc del projecte d'assistència legal que s'està executant a Lesbos, acorden obrir una investigació sobre aquest cementiri per denunciar els efectes de les polítiques basades en la securitització i el tancament de fronteres, i no en la defensa de la vida.

Amb aquesta visita acabem la missió de seguiment i identificació a Macedònia del Nord i Grècia (Lesvos).

Per la tarda agafem el vol cap a Atenes, per l'endemà tornar a Barcelona.

A**GENDA**

Dt 11/06	Barcelona- Atenes	Dormir Atenes
dx 12/06	Atenes- Tessalònica (tren IC InterCity) Tessalònica – Skopje (per terra)	Dormir Skokje
dj 13/06	Macedònia Skopje: Reunió de treball a la seu de Legis Skopje: Visita al Centre d'Asil	Dormir Skokje
dv 14/06	Macedònia Skpoje- Tessalònica (per terra)	Dormir Tessalònica
ds 15/06	Vol Tessalònica- Mytilene (Olympic Air 9:55h) Reunió Legal Lesvos Center Visita al Camp de Mòria	Dormir Mytilene
dg 16/06	Reunió Legal Lesvos Center Visita al Pikpa Camp	Dormir Mytilene
dl 17/06	Visita al cementiri clandestí a Lesbos amb Legal Lesvos Centre Vol Mytilene- Atenes	Dormir a Atenes
dt 18/06	Vol Atenes- Barcelona	